

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΣΟΥΝΙΟΥ ΚΑΙ ΛΑΥΡΙΟ

Ειρήνη Βαλλιανάτου

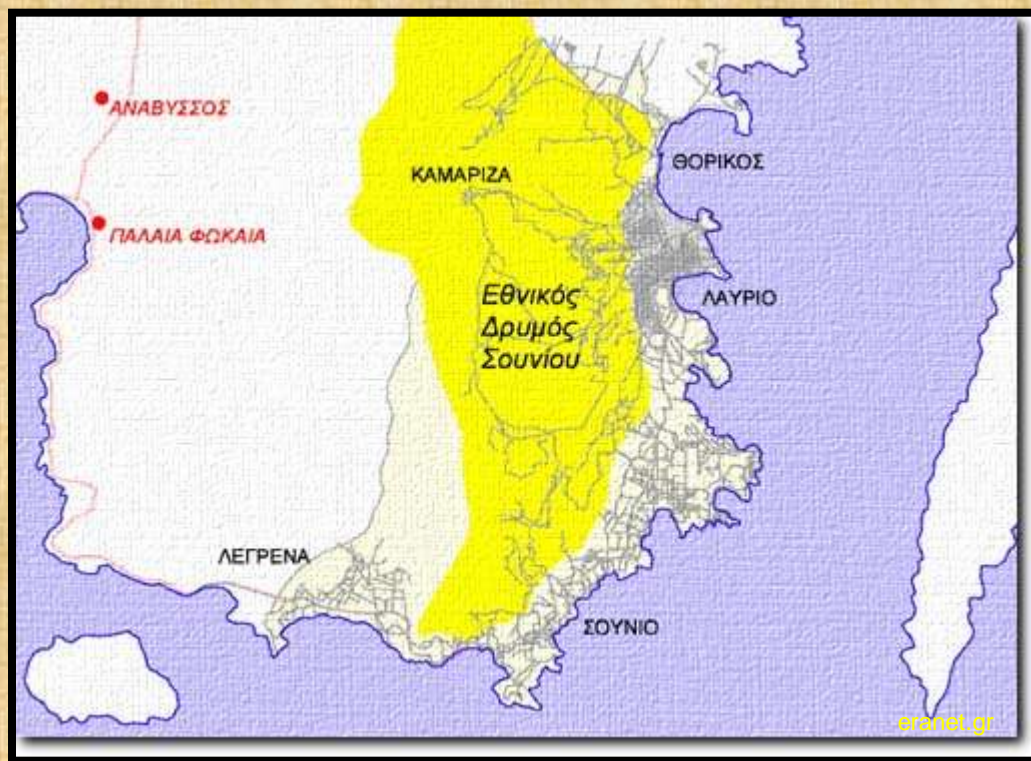
Δρ. Βιολογίας

Συστηματικός Βοτανικός - Φυτοκοινωνιολόγος

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βοτανικός Κήπος Ιουλίας & Αλεξάνδρου Ν. Διομήδους

Η απόφαση για την ίδρυση του συγκεκριμένου Δρυμού πάρθηκε, αφού συνεκτιμήθηκε η οικολογική, ιστορική, γεωλογική και παλαιοντολογική αξία της περιοχής.

Έτος ίδρυσης: 1971

Έκταση: 35.000 στρέμματα (750 ο πυρήνας)

Ο Δρυμός διαθέτει:

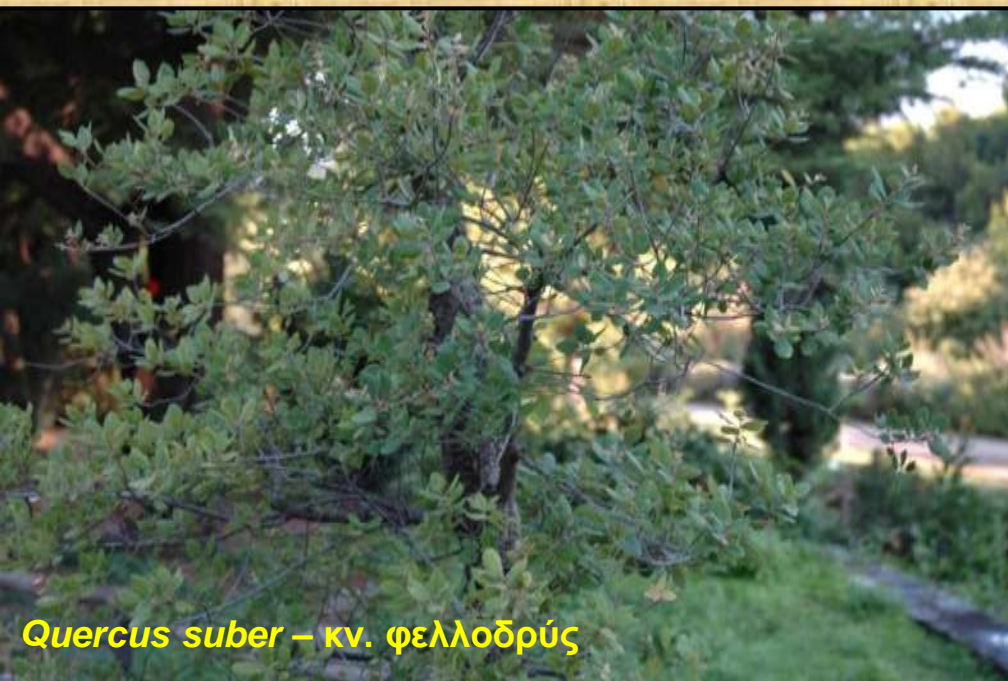
- Πολλούς τύπους οικοτόπων
- Πλούσια χλωρίδα
- Σχετικά πλούσια πανίδα, οπωσδήποτε σημαντική ορνιθοπανίδα
- Περισσότερα από 260 ορυκτά
- Μια μοναδική «βιομηχανία» εξόρυξης μετάλλων από την αρχαιότητα → χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος
- Σπήλαια, βάραθρα και άλλους καρστικούς σχηματισμούς διαφόρων γεωλογικών περιόδων → παλαιοβοτανικά ευρήματα , απολιθώματα ζώων

Παλαιοβοτανικά ευρήματα

Σπηλιά Κίτσου (κυρίως ανάλυση γυρεοκόκκων)

Παλαιολιθική εποχή : Κυρίως *Pinus nigra* και πλατύφυλλα είδη.

Νεολιθική εποχή : *Pinus pinaster*, *Pinus nigra*, *Quercus suber*, *Buxus sempervirens*, *Phillyrea latifolia*.

Ζωϊκά απολιθώματα

Spalax sp., *Ursus arctus*, *Cervus elaphus*

Το πιο εκτεταμένο και καλοδιατηρημένο πευκοδάσος της Ανατολικής Αττικής →
ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ
ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟΥ - ΠΝΕΥΜΟΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗ - Ο ΔΡΥΜΟΣ ΜΕ ΤΟ
ΠΕΥΚΟΔΑΣΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΟΥ ΛΑΥΡΙΟΥ!

Pinus halepensis – ΚΥ. ΠΕΥΚΟ

**Στον υπόροφο του
ώριμου πευκοδάσους
διακρίνονται οι σχίνοι**

**Αναγέννηση
Χαλεπίου Πεύκης**

Pistacia lentiscus
κ.ν. σχίνος

Phillyrea latifolia
κ.ν. φιλλύκι

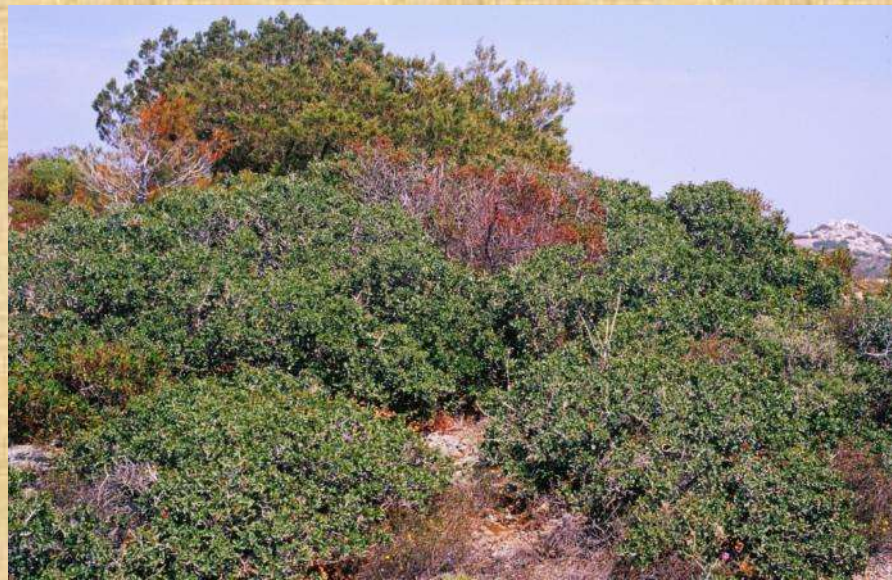
Quercus coccifera
κ.ν. πουρνάρι

Pistacia terebinthus
κν. κοκκορεβιθιά, τσικουδιά

Juniperus phoenicea
κν. 'κέδρος', βένιο

Θαμνότοπος με σχίνους και «κέδρους»

Calicotome villosa
κν. ασπάλαθος

Ασπάλαθοι:
οι ψηλοί θάμνοι
με τα κίτρινα άνθη

Cistus creticus
κν. λαδανιά

Cistus salviifolius
Κίστος ο σαλβιόφυλλος

***Cistus monspeliensis* – Κίστος ο μομπελιανός**

Συμμετέχει σε κοινωνίες άλλων κιστώνων ή είναι το ίδιο επικρατές σε κάπως υγρότερες θέσεις.

***Coridothymus capitatus* - κν. θυμάρι**

Μελισσοκομία?

**Φρυγανότοπος
με επικράτηση
θυμαριού**

***Phlomis fruticosa* - κν. ασφάκα**

**Φρυγανότοπος
με ασφάκες.
Προτίμηση
σε ασβεστολιθικά εδάφη.**

Euphorbia acanthothamnus,
Teucrium capitatum
κν. γαλαστοιβή, στομαχοβότανο

Euphorbia
acanthothamnus
κν. γαλαστοιβή

Sarcopoterium spinosum
κν. αστοιβή

Satureja thymbra
κν. θρούμπι

Osyris alba – Όσυρις η λευκή

Erica manipuliflora - κν. ρεΐκι

Anthyllis hermanniae
κν. αλογοθύμαρο

Ballota acetabulosa
κν. φυτιλάκι

Helichrysum stoechas
subsp. *barellieri*

Hypericum
empetrifolium

Globularia
alypum

Hypericum triquetrifolium

Ptilostemon chamaepeuce
Πτιλόστεμον η χαμαιπεύκη

ΧΑΣΜΟΦΥΤΑ

Cheilanthes acrostica
Χειλανθές το ακρόστιχο

Medicago arborea
Μηδική η δενδρώδης

Capparis spinosa subsp. *spinosa* - κν. κάππαρη

Tragopogon porrifolius
Τραγοπώγων ο πρασόφυλλος

Salvia verbenaca
Σάλβια η βερβενοειδής

Brassica geniculata
κ.ν. λαψάνα,
βρούβα του βουνού

Glebionis coronaria var. *discolor*
Γλεβιονίς η στεφανωματική
ποικιλία η δίχρους

Anagallis arvensis

Crupina crupinastrum

Trifolium campestre

Alkanna tinctoria

Fumaria officinalis

Bellis annua

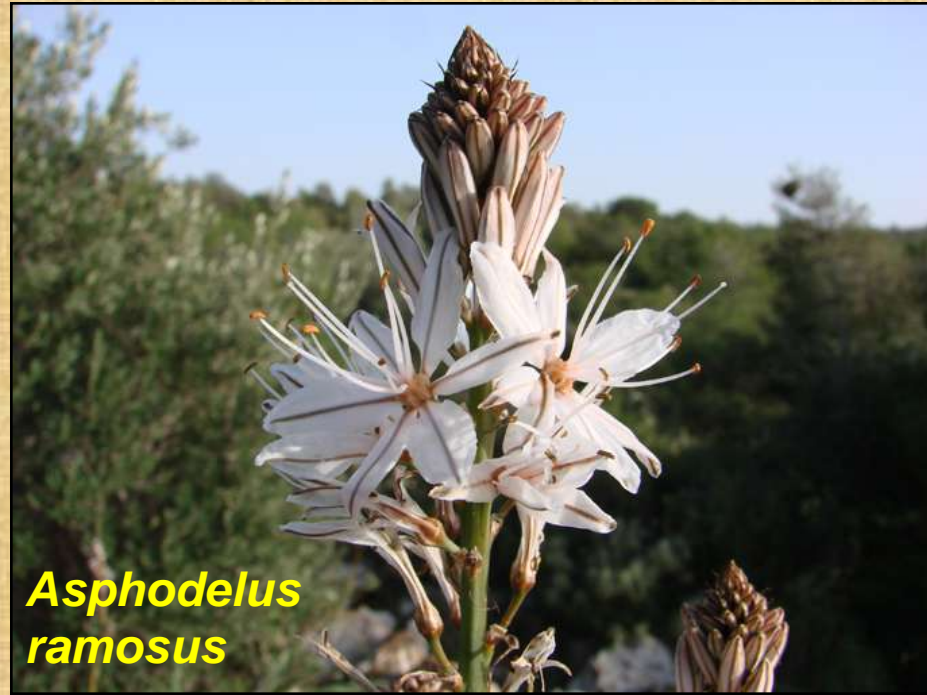
Muscari comosum

Trifolium stellatum

Bellardia trixago

Asphodelus ramosus

Nigella damascena

Briza maxima

Vitex agnus-castus
κν. λυγαριά

Nerium oleander
κν. πικροδάφνη

E. de Halácsy

**“Conspectus Florae Graecae” και στα συμπληρώματά της
(1901-1912): 236 είδη από την περιοχή**

***Helianthemum hymettium* (Ηλιάνθεμον του Υμηττού)
“pr. Laurion” (1908) από Haussknecht**

Glaucium flavum var. *serpieri*

Glaucium flavum var. *flavum*

“pr. Ergastiria in districtum Laurion”
Halácsy (1901) από Heldreich

ΑΥΤΟΦΥΗ ΦΥΤΑ ΔΡΥΜΟΥ

Καταγεγραμμένα έως τώρα
τουλάχιστον **550** είδη και υποείδη

- 27 ελληνικά ενδημικά
- 2 ενδημικά Ελλάδας και ευρύτερης περιοχής
Αιγαίου

ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ 30 ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΑ!

Σημαντική είναι η παρουσία στο Δρυμό φυτικών ειδών και υποειδών ενδημικών της Ελλάδας ή ενδημικών της ηπειρωτικής Ελλάδας και του ευρύτερου αιγαιικού χώρου. Ορισμένα από αυτά είναι στενότοπα ενδημικά, π.χ. ενδημικά περιοχών της Αττικής.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΗΜΙΚΑ

Silene spinescens
Σιληνή η ακανθωτή

← (Π.Δ. 67/81) →

Onobrychis ebenoides
Ονοβρυχίς η εβενοειδής

*Campanula
drabifolia*
Καμπανούλα
η
δραβόφυλλος

Erysimum graecum
Ερύσιμον το γραικόν

Centaurea raphanina subsp. *mixta*
κν. αλιβάρβαρο

Inula methanaea
Ίνουλα των Μεθάνων

Centaurea attica
ssp. *asperula*
(Π.Δ. 67/81)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΗΜΙΚΑ

Scorzonera
crocifolia
Σκορσονέρα
η κροκόφυλλος
(Π.Δ. 67/81)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΝΔΗΜΙΚΑ

Crocus laevigatus
Κρόκος ο λείος

Nigella arvensis ssp. *aristata*
Νιγέλλα των αγρών
υποείδος η αθηρώδης

Anchusella variegata
Αγχουσέλλα η ποικιλόχρους

Campanula celsii
subsp. *celsii*
Καμπανούλα η κέλσιος
υποείδος η κέλσιος
ΧΑΣΜΟΦΥΤΟ
ΕΝΔΗΜΙΚΟ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΩΝ

Στο Δρυμό υπάρχει η
Campanula celsii
Καμπανούλα η κέλσιος
(ελληνικό ενδημικό είδος),
χωρίς να έχει προσδιοριστεί
με σιγουριά το υποείδος της.

εύρωτο
IUCN

Φωτ. Γ. Σφήκας

***Centaurea mantoudii* - Κενταύρια του Μαντουδίου**

***Centaurea laureotica* - Κενταύρια η λαυρεωτική**

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΑΙΓΑΪΚΑ
ΕΝΔΗΜΙΚΑ**

Carlina graeca

Gagea graeca

**Στη συνθήκη CITES που απαγορεύει
την εμπορία συγκεκριμένων ειδών,
περιλαμβάνονται όλα τα Ορχεοειδή.
Στο Δρυμό έχουν καταγραφεί
περισσότερα από 15 είδη και υποείδη.**

*Himantoglossum
robertianum*
Ιμαντόγλωσσον
το ροβερτιανόν

ΦΩΤ. ΚΠΕ Λαυρίου

*Ophrys
tenthredinifera*

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΕΝΔΗΜΙΚΟ

Ophrys aesculapii
Π.Δ. 67/81

Serapias laxiflora

Ophrys mammosa

Orchis italica, σερνικοβότανο

Anacamptis pyramidalis

***Cyclamen graecum* – κ.ν. κυκλάμινο
(περιλαμβάνεται στη συνθήκη CITES)**

Πρόσφατη ανακάλυψη:
το σπάνιο για την Ελλάδα
πτεριδόφυτο *Ophioglossum*
lusitanicum (Οφιόγλωσσον
το λουσιτανικόν)

Ακόμη νεώτερη:
η χειμωνιάτικη ορχιδέα
του Δρυμού
Ophrys fusca subsp. *laureotica*
ΕΝΔΗΜΙΚΗ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Μεγάλα Θηλαστικά:
αλεπούδες, ασβοί, λαγοί, κουνάβια, νυφίτσες.

ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Uryra erythraea
τσαλαπετεινός

Φωλιά κοτσυφιών

Σταθμεύοντα Προστατευτέα Πτηνά του
Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ

Ciconia ciconia
κν. λευκοπελαργός

Circaetus gallicus
κν. φιδαιτός

Anthus campestris

Lanius collurio
κν. αετομάχος

Hieraetus pennatus
κν. σταυραετός

Προστατευτά Ερπετά με μόνιμους πληθυσμούς
του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Testudo hermanni
κν. μεσογειακή χελώνα

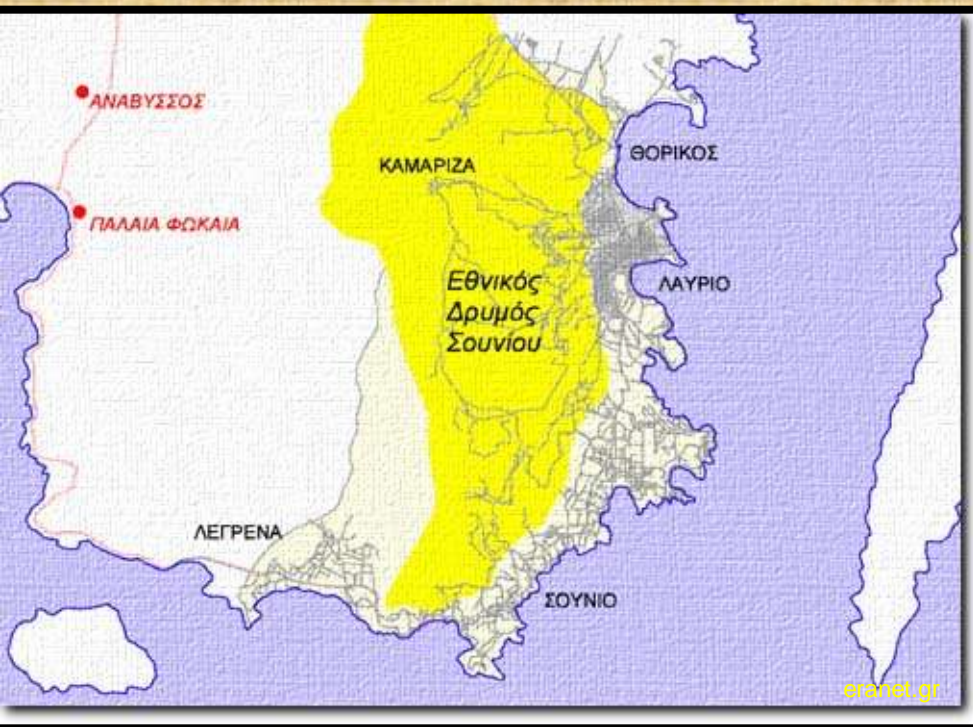
Testudo marginata
κν. κρασπεδωτή χελώνα

Προστατευόμενο λεπιδόπτερο με το Π.Δ. 67/81: *Anthocharis grueneri*

**ΑΡΧΙΚΩΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ “NATURA”
«ΣΟΥΝΙΟ - ΝΗΣΙΔΑ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ» (ΚΩΔΙΚΟΣ ΘΕΣΗΣ GR
30000005) – 51500 στρέμματα :**

**Ο Εθνικός Δρυμός επεκτεινόμενος νοτίως και
νοτιοδυτικώς, ώστε να περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό
χώρο του Σουνίου, όλη την παραθαλάσσια και θαλάσσια
έκταση δυτικά μέχρι την παραλία του Χάρακα, μαζί με την
ευρύτερη περιοχή των Λεγραινών. Επιπλέον τη νησίδα
του Πάτροκλου.**

**Αρχική Περιοχή NATURA:
GR3000005**

Σήμερα :

A. «ΣΟΥΝΙΟ - ΝΗΣΙΔΑ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ»

(ΚΩΔΙΚΟΣ ΘΕΣΗΣ GR 30000005): 53743,2 στρέμματα, CSI

B. «ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΓΡΑΙΩΝ - ΝΗΣΙΔΑ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ» (ΚΩΔΙΚΟΣ ΘΕΣΗΣ GR

3000014): 21071,3 στρέμματα, CPA

***Monachus monachus* – μεσογειακή φώκια**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Και για τους κατοίκους της Λαυρεωτικής αλλά και γενικότερα. Λόγοι:

- Κοντά στο λεκανοπέδιο της Αθήνας (χρόνος-χρήμα)
- Εύκολες διαδρομές
- Βιοποικιλότητα, πετρώματα-γεωλογία-καρστικά φαινόμενα, ιστορικότητα
- Κάθε τύπος οικοσυστήματος παρουσιάζει διαφορετική μορφή , ανάλογα με το ιστορικό διαχείρισης και χρήσης γης σε κάθε περίπτωση → Ιδιαίτερα ποικίλο τοπίο → Κατάλληλο για εκπαιδευτικούς σκοπούς, για την ανάδειξη στην πράξη της σχέσης αιτίας και αιτιατού ως θεμελιώδους αρχής στην προσέγγιση του φυτικού περιβάλλοντος
- Υπαρξη Κ.Π.Ε. Λαυρίου!

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΜΕ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ:

- Αρχαιολογικά
- Ορειβατικά (π.χ. αναρριχητές)
- Χλωριδικά (π.χ. για ορχιδέες)
- Πανίδα (π.χ. ορνιθοπανίδα, για πεταλούδες)
- Για πετρώματα
- Για σπήλαια
- Για παλαιοντολογικά ευρήματα

ΓΕΝΙΚΑ ΛΑΤΡΕΙΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ!

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ:

A. Εντός του Δρυμού

- Περισσότερος σεβασμός στον χώρο – Τήρηση των κανόνων – Επίβλεψη εφαρμογής τους **(απορρίμματα, motor cross??)**
- Τοποθέτηση κεντρικών πινακίδων ενημερωτικών για την σημαντικότητα των παραπάνω στοιχείων της περιοχής
.....**ΠΑΡΟΤΡΥΝΣΗ ΓΙΑ ΑΠΛΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΗ!**
- Χάραξη διαδρομών με επιμέρους ενημερωτικές πινακίδες
- Περίφραξη επικίνδυνων σημείων
- Ανακατασκευή και κατασκευή νέων υποδομών αναψυχής (παγκάκια, τραπεζοκαθίσματα, κιόσκια, καλάθια απορριμμάτων, αφοδευτήρια, παρατηρητήρια για πουλιά-πυροφυλάκια κ.λπ.)
- Οριοθετημένοι χώροι στάθμευσης

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ:

Β. Εκτός του Δρυμού

- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για προβολή του Δρυμού (και στο εξωτερικό)
- Έκδοση οικοτουριστικού οδηγού σε μορφή βιβλίου τσέπης (και στα αγγλικά)
- Ενημέρωση ταξιδιωτικών γραφείων που φέρνουν ξένους επισκέπτες στο Σούνιο

ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ!

- Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων για τον Δρυμό κοντά στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου Σουνίου, για προσέλκυση μεμονωμένων επισκεπτών, αλλά και κοντά σε ξενοδοχειακές μονάδες
- Ομοίως τοποθέτηση πινακίδων και στο λιμάνι
- Πρόβλεψη και για διαδρομές που θα συνδυάζουν επίσκεψη στο Δρυμό, στο γεωλογικό μουσείο και/ή στο τεχνολογικό πάρκο

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!!!**